॥तैत्तिरीय ब्राह्मणम्॥

॥अष्टमः प्रश्नः॥

॥ तैत्तिरीयब्राह्मणे प्रथमाष्टके अष्टमः प्रपाठकः॥

वर्रणस्य सुषुवाणस्यं दश्धेन्द्रियं वीर्यं परांऽपतत्। तथ्स्रसृद्धिरन् समंसर्पत्। तथ्स्रसृपारं सरसृत्वम्। अग्निनां देवेन प्रथमेऽहृन्ननु प्रायुंङ्कः। सरस्वत्या वाचा द्वितीयें। स्वित्रा प्रंस्वेनं तृतीयें। पूष्णा प्रशुभिश्चतुर्थे। बृह्स्पतिंना ब्रह्मंणा पश्चमे। इन्द्रेंण देवेनं षष्ठे। वर्रुणेन् स्वयां देवतंया सप्तमे॥१॥

सोमेन राज्ञां ऽष्ट्रमे। त्वष्ट्रां रूपेणं नव्मे। विष्णुंना यज्ञेनां ऽऽप्रोत्। यथ्स् रसृप्ो भवंन्ति। इन्द्रियमेव तद्वीर्यं यजंमान आप्नोति। पूर्वापूर्वा वेदिर्भवति। इन्द्रियस्यं वीर्यंस्यावं रुद्धे। पुरस्तां दुप्सदा र्रं सौम्येन प्रचंरति। सोमो वै रेतोधाः। रेतं एव तद्दंधाति। अन्त्ररा त्वाष्ट्रेणं। रेतं एव हितं त्वष्टां रूपाणि विकंरोति। उपरिष्टाद्वैष्ण्वेनं। यज्ञो वै विष्णुंः। यज्ञ एवान्त्तः प्रतिंतिष्ठति॥२॥ स्प्रमे देशाति पश्चं च॥———[१] जामि वा एतत्कुंर्वन्ति। यथ्सद्यो दीक्षयंन्ति सद्यः सोमं क्रीणन्ति। पुण्डरिस्रजां प्रयंच्छत्यजामित्वाय। अङ्गिरसः

क्रीणन्ति। पुण्डरिस्रजां प्रयंच्छुत्यजांमित्वाय। अङ्गिरसः सुवर्गं लोकं यन्तिः। अपसु दीक्षात्पसी प्रावेशयन्। तत्पुण्डरीकमभवत्। यत्पुण्डरिस्रजां प्रयच्छंति। साक्षादेव दीक्षात्पसी अवंरुन्थे। द्शभिवंथ्सत्रैः सोमं क्रीणाति। दशाक्षरा विराट्॥३॥

अन्नं विराट्। विराजैवान्नाद्यमवं रुन्धे। मुष्करा भविन्ति सेन्द्रत्वार्य। दृश्पेयों भवित। अन्नाद्यस्यावंरुद्धै। शृतं ब्राह्मणाः पिंबन्ति। शृतायुः पुरुषः शृतेन्द्रियः। आयुंष्येवेन्द्रिये प्रतितिष्ठति। स्मद्रशः स्तोत्रं भविति। स्मद्रशः प्रजापंतिः॥४॥

प्रजापंतेरास्यैं। प्राकाशावंध्वर्यवें ददाति। प्रकाशमेवेनं गमयति। स्रजंमुद्गात्रे। व्येवास्मैं वासयति। रुका होत्रें। आदित्यमेवास्मा उन्नयति। अर्थं प्रस्तोतृप्रतिहृतृभ्यांम्। प्राजापत्यो वा अर्थः। प्रजापंतेरास्यै॥५॥ द्वादंश पष्ठौहीर्ब्रह्मणें। आयुरेवावंरुन्थे। वशां मैंत्रावरुणायं।

राष्ट्रमेव वश्यंकः। ऋषभं ब्राँह्मणाच्छ १ सिनें। राष्ट्रमेवेन्द्रिया-व्यंकः। वासंसी नेष्टापोतृभ्यांम्। पवित्रं एवास्यैते। स्थूरि यवाचितमंच्छावाकायं। अन्तत एव वरुंणमवं यजते॥६॥ अनुङ्गाहंमग्रीधें। वहिर्वा अनुङ्गान्। वहिरग्रीत्। वहिंनैव वहिं यज्ञस्यावंरुन्धे। इन्द्रंस्य सुषुवाणस्यं त्रेधेन्द्रियं वीर्यं पर्ग-ऽपतत्। भृगुस्तृतीयमभवत्। श्रायन्तीयं तृतीयम्। सरस्वती तृतीयम्। भार्गवो होतां भवति। श्रायन्तीयं ब्रह्मसामं भंवति। वारवन्तीयंमग्निष्टोमसामम्। सारस्वतीरपो गृंह्णाति। इन्द्रियस्यं वीर्यस्यावंरुख्ये। श्रायन्तीयं ब्रह्मसामं भंवति। इन्द्रियमेवास्मिन्वीर्यर्५ श्रयति। वारवन्तीयमग्निष्टोमसामम्। इन्द्रियमेवास्मिन्वीर्यं वारयति॥७॥

विराद्रुजापंतिरर्श्वः प्रजापंतेरास्यै यजते ब्रह्मसामं भवति सप्त चं॥————[२] ईश्वरो वा एष दिशोऽनून्मंदितोः। यं दिशोऽनुं व्यास्थापयंन्ति। दिशामवेष्ट्रयो भवन्ति। दिक्ष्वेव प्रति तिष्ठत्यनुंन्मादाय। पश्चं देवतां यजित। पश्च दिशंः। दिक्ष्वंव प्रतिं तिष्ठति। हविषोहिविष इष्ट्वा बांर्हस्पत्यम्भिघांरयति। यजमानदेवत्यों वै बृहस्पतिः। यजंमानमेव तेजंसा समर्धयति॥८॥

आदित्यां मुल्हां गुर्भिणीमा लेभते। मारुतीं पृश्विं पष्टौहीम्। विशं चैवास्मै राष्ट्रं चं समीचीं दधाति। आदित्यया पूर्वया प्रचरित। मारुत्योत्तरया। राष्ट्र एव विश्वमनुबिधाति। उचैरांदित्याया आश्रांवयति। उपार्श मारुत्यै। तस्माँद्राष्ट्रं विश्वमितंवदित। गुर्भिण्यांदित्या भवति॥९॥

इन्द्रियं वै गर्भः। राष्ट्रमेवन्द्रियाव्यंकः। अगुर्भा मांरुती। विश्वे मुरुतः। विश्वंमेव निरिन्द्रियामकः। देवासुराः संयंत्ता आसन्। ते देवा अश्विनौः पूषन्वाचः सृत्यः संन्निधायं। अनृतेनासुरान्भ्यंभवन्। तैंऽश्विभ्यौं पूष्णे पुरोडाश्ं द्वादंशकपालुं निर्वपन्। ततो वै ते वाचः सृत्यमवारुन्थत॥१०॥

यद्श्विभ्यां पूष्णे पुरोडाशं द्वादंशकपालं निर्वपंति। अनृतेनैव भ्रातृंव्यानिभूयं। वाचः सत्यमवंरुन्धे। सर्स्वते सत्यवाचे चुरुम्। पूर्वमेवोदितम्। उत्तरेणाभि गृंणाति। सवित्रे सत्यप्रंसवाय पुरोडाशं द्वादंशकपालं प्रसूत्ये। दूतान्प्रहिंणोति। आविदं एता भवन्ति। आविदंमेवेनं गमयन्ति। अथों दूतेभ्यं एव न छिंद्यते। तिसृधन्वश शुंष्कदृतिर्दक्षिणा समृद्धौ॥११॥

अर्थ्यति भ्वत्यरुन्धत् गृम्यन्ति द्वे चं॥———[३]

आग्नेयम्ष्टाकंपालं निर्वपति। तस्माच्छिशिरे कुरुपश्चालाः प्राश्चो यान्ति। सौम्यं चरुम्। तस्मौद्धस्नतं व्यवसायांदयन्ति। सावित्रं द्वादेशकपालम्। तस्मौत्पुरस्ताद्यवांनाः सवित्रा विरुन्धते। बार्हस्पत्यं चरुम्। सवित्रेव विरुध्यं। ब्रह्मणा यवानादंधते। त्वाष्ट्रमष्टाकंपालम्॥१२॥

रूपाण्येव तेनं कुर्वते। वैश्वान्रं द्वादंशकपालम्। तस्मां अघन्यं नैदांघे प्रत्यश्चंः कुरुपश्चाला याँन्ति। सार्स्वतं च्रुं निर्वपति। तस्मां त्प्रावृष्टि सर्वा वाचो वदन्ति। पौष्णेन व्यवस्यन्ति। मैत्रेणं कृषन्ते। वारुणेन विधृता आसते। क्षेत्रपत्येनं पाचयन्ते। आदित्येनादंधते॥१३॥

मासिमाँस्येतानि ह्वी १ षि निरुप्याणीत्यांहुः। तेनैवर्तून्प्रयुंङ्क इति। अथो खल्वांहुः। कः संवथ्सरं जीविष्यतीति। षडेव पूँवेद्युर्निरुप्याणि। षडुंत्तरेद्युः। तेनैवर्तून्प्रयुंङ्के। दक्षिणो रथवाहनवाहः पूर्वेषां दक्षिणा। उत्तरं उत्तरेषाम्। संवथ्सरस्यैवान्तौ युनक्ति। सुवर्गस्यं लोकस्य समष्टौ॥१४॥ अष्टमः प्रश्नः

त्वाष्ट्रम्ष्टाकंपालं दधते युन्त्त्र्येकं च॥————[४]

इन्द्रंस्य सुषुवाणस्यं दश्धेन्द्रियं वीर्यं परांऽपतत्। स यत्प्रंथमं निरष्ठीवत्। तत्कंलमभवत्। यद्वितीयम्। तद्वदंरम्। यत्तृतीयम्। तत्कर्कन्धुं। यन्नस्तः। स सि्र्हः। यदक्ष्यौः॥१५॥

स शाँदूलः। यत्कर्णयोः। स वृक्तेः। य ऊर्ध्वः। स सोमः। याऽवांची। सा सुराँ। त्रयाः सक्तंवो भवन्ति। इन्द्रियस्यावंरुद्धौ। त्रयाणि लोमांनि॥१६॥

त्विषिमेवावंरुन्थे। त्रयो ग्रहाँः। वीर्यमेवावंरुन्थे। नाम्नां दश्मी। नव वै पुरुषे प्राणाः। नाभिर्दश्मी। प्राणा इन्द्रियं वीर्यम्। प्राणानेवन्द्रियं वीर्यं यजंमान आत्मन्धत्ते। सीसेन क्रीबाच्छष्पाणि कीणाति। न वा एतदयो न हिरंण्यम्॥१७॥ यथ्सीसम्। न स्त्री न पुमान्। यत्क्रीबः। न सोमो न सुरा। यथ्सीत्रामणी समृंद्धौ। स्वाद्वीन्त्वां स्वादुनेत्यांह। सोमंमेवैनां करोति। सोमोंऽस्यश्विभ्यां पच्यस्व सरंस्वत्यै पच्यस्वन्द्रांय सुत्राम्णे पच्यस्वेत्यांह। एताभ्यो ह्यंषा देवतांभ्यः पच्यंते। तिस्रः स॰सृंष्टा वसति॥१८॥

तिस्रो हि रात्रीं ऋीतः सोमो वसंति। पुनातुं ते परिस्रुतमिति

यजुंषा पुनाति व्यावृंत्त्यै। प्वित्रंण पुनाति। प्वित्रंण हि सोमं पुनन्ति। वारंण शश्वंता तनेत्यांह। वारंण हि सोमं पुनन्ति। वायुः पूतः प्वित्रेणेति नैतयां पुनीयात्। व्यृंद्धा ह्यंषा। अतिप्वितस्यैतयां पुनीयात्। कुविद्ङ्गेत्यनिरुक्तया प्राजापत्ययां गृह्णाति॥१९॥

अनिंरुक्तः प्रजापंतिः। प्रजापंतेरास्यै। एकंयुर्चा गृह्णाति। एक्थेव यजमाने वीर्यं दधाति। आश्विनं धूम्रमालंभते। अश्विनौ वै देवानां भिषजौं। ताभ्यांमेवास्मे भेषजं कंरोति। सार्स्वतं मेषम्। वाग्वै सरंस्वती। वाचैवैनं भिषज्यति। ऐन्द्रमृष्भ सेन्द्रत्वायं॥२०॥

अक्ष्योलीमानि हिरंण्यं वसित गृह्णिति भिषज्यत्येकं च॥————[५]
यित्रिषु यूपेंष्वालभेता बृहिर्धाऽस्मादिन्द्रियं वीर्यं दध्यात्। भ्रातृंव्यमस्मे जनयेत्। एक्यूप आलंभते। एक्धेवास्मित्रिन्द्रियं वीर्यं दधाति। नास्मे भ्रातृंव्यं जनयित। मैतेषां पशूनां पुरोडाशां भवन्ति। ग्रहंपुरोडाशां ह्येते। युवश् सुराममिश्वेनेतिं सर्वदेव्त्यं याज्यानुवाक्यं भवतः। सर्वा एव देवताः प्रीणाति॥२१॥

ब्राह्मणं परिक्रीणीयादुच्छेषंणस्य पातारम्ं। ब्राह्मणो ह्याहुत्या उच्छेषंणस्य पाता। यदिं ब्राह्मणं न विन्देत्। वल्मीक्वपायामवं नयेत्। सैव ततः प्रायंश्चित्तः। यद्वै सौत्रामण्ये व्यृद्धम्। तदंस्यै समृद्धम्। नानादेवत्याः पृशवंश्च पुरोडाशांश्च भवन्ति समृद्धै। ऐन्द्रः पंशूनामृत्तमो भवति। ऐन्द्रः पुरोडाशांनां प्रथमः॥२२॥

इन्द्रिये एवास्मैं समीचीं दधाति। पुरस्तांदनूयाजानां पुरोडाशैः प्रचरित। पृशवो वै पुरोडाशौः। पृश्ननेवावं रुन्धे। ऐन्द्रमेकांदशकपालं निर्वपिति। इन्द्रियमेवावं रुन्धे। सावित्रं द्वादंशकपालं प्रसूत्ये। वारुणं दशकपालम्। अन्तत एव वर्रणमवं यजते। वर्डबा दक्षिणा॥२३॥

उत वा एषाऽश्वर्थं सूते। उताऽश्वंतरम्। उत सोमं उत सुराँ। यथ्सौँत्रामणी समृंद्धौ। बार्ह्स्पत्यं पृशुं चंतुर्थमंतिपवितस्या लंभते। ब्रह्म वै देवानां बृह्स्पतिः। ब्रह्मणेव यज्ञस्य व्यृंद्धमिपं वपति। पुरोडाशंवानेष पृशुर्भविति। न ह्यंतस्य ग्रहं गृह्णन्ति। सोमंप्रतीकाः पितरस्तृण्णुतेतिं शतातृण्णायारं स्मवंनयति॥२४॥ श्तायुः पुरुषः श्तेन्द्रियः। आयुंष्येवेन्द्रिये प्रतितिष्ठति। दक्षिणेऽग्नौ जुंहोति। पापवस्यसस्य व्यावृत्त्यै। हिरंण्यमन्तरा धारयति। पूतामेवैनां जुहोति। श्तमानं भवति। श्तायुः पुरुषः श्तेन्द्रियः। आयुंष्येवेन्द्रिये प्रतितिष्ठति। यत्रैव शंतातृण्णां धारयंति॥२५॥

तिन्नदंधाति प्रतिष्ठित्यै। पितृन् वा एतस्यैन्द्रियं वीर्यं गच्छित। यश् सोमोऽति पर्वते। पितृणां यौज्यानुवाक्यांभिरुपं तिष्ठते। यदेवास्यं पितृनिन्द्रियं वीर्यं गच्छिति। तदेवावं रुन्थे। तिस्भिरुपं तिष्ठते। तृतीये वा इतो लोके पितरंः। तानेव प्रीणाति। अथो त्रीणि वै यज्ञस्यैन्द्रियाणि। अध्वर्युर्होतौ ब्रह्मा। त उपंतिष्ठन्ते। यान्येव यज्ञस्यैन्द्रियाणि। तैरेवास्मैं भेषजं करोति॥२६॥

प्राणाति प्रथमो दक्षिण समवनयति धारयंतीन्द्रियाणि च्लारि चा——[६]
अग्निष्टोममग्र आहंरति। यज्ञमुखं वा अग्निष्टोमः।
यज्ञमुखमेवारभ्यं स्वमा क्रंमते। अथैषोंऽभिषेचनीयंश्चतुस्त्रिष्शपंवमानो भवति। त्रयंस्त्रिष्श्दे देवताः। ता
एवाप्रोति। प्रजापंतिश्चतुस्त्रिष्शः। तमेवाप्रोति। स्र्श्र एष

स्तोमानामयंथापूर्वम्। यद्विषंमाः स्तोमाः॥२७॥

पृतावान् वै युज्ञः। यावान्पर्वमानाः। अन्तः श्लेषंणं त्वा अन्यत्। यथ्समाः पर्वमानाः। तेनाऽस रश्चरः। तेनं यथापूर्वम्। आत्मनेवाग्निष्टोमेन्भ्नोतिं। आत्मना पुण्यो भवति। प्रजा वा उक्थानिं। पृशवं उक्थानिं। यदुक्थ्यो भवत्यनु सन्तंत्त्यै॥२८॥ स्तोमाः पृशवं उक्थानें च॥———[७]

उपं त्वा जामयो गिर् इतिं प्रतिपद्भंवति। वाग्वै वायुः। वाच पुवैषोऽभिषेकः। सर्वासामेव प्रजानार् सूयते। सर्वा एनं प्रजा राजेतिं वदन्ति। एतमु त्यन्दश् क्षिप् इत्याह। आदित्या वै प्रजाः। प्रजानांमेवैतेनं सूयते। यन्ति वा एते यंज्ञमुखात्। ये संम्भार्यां अऋन्ं॥२९॥

यदाह् पर्वस्व वाचो अंग्रिय् इतिं। तेनैव यंज्ञमुखान्नयंन्ति। अनुष्टुक्प्रंथमा भवति। अनुष्टुगुंत्तमा। वाग्वा अनुष्टुक्। वाचैव प्रयन्तिं। वाचोद्यंन्ति। उद्वंतीर्भवन्ति। उद्वद्वा अनुष्टुभों रूपम्। आनुंष्टुभो राज्नन्यः॥३०॥

तस्मादुद्वंतीर्भवन्ति। सौर्यनुष्टुगुंत्तमा भंवति। सुवर्गस्यं लोकस्य सन्तंत्यै। यो वै स्वादेतिं। नैनर्ं स्व उपनमति। यः सामंभ्य एतिं। पापींयान्थ्सुषुवाणो भंवति। एतानि खलु वै सामांनि। यत्पृष्ठानिं। यत्पृष्ठानि भवंन्ति॥३१॥

तैर्व स्वान्नैति। यानि देवराजाना ५ सामानि। तैर्मुष्मिँ लोक ऋंध्रोति। यानिं मनुष्यराजानाः सामानि। तैरस्मिं लोक ऋंध्रोति। उभयोरेव लोकयोर् ऋध्रोति। देवलोके चं मनुष्यलोके चं। एकवि शों ऽभिषेचनीयंस्योत्तमो भंवति। एकवि श्राः केशवपनीयंस्य प्रथमः। सप्तदशो दंशपेयः॥३२॥ विड्वा एंकवि शः। राष्ट्र संप्तदशः। विशं एवैतन्मंध्यतों-ऽभिषिंच्यते। तस्माद्वा एष विशां प्रियः। विशो हि मध्यतोऽभिषिच्यते। यद्वा एनमदो दिशोऽनु व्यास्थापयंन्ति। तथ्सुंवर्गं लोकमभ्या रोहति। यदिमं लोकं न प्रत्यवरोहेंत्। अतिजनं वेयात्। उद्वां माद्येत्। यदेष प्रंतीचीनंः स्तोमो भवंति। इममेव तेनं लोकं प्रत्यवंरोहति। अथों अस्मिन्नेव लोके प्रतिं तिष्ठत्यनुंन्मादाय॥३३॥

अक्रंत्राजुन्यों भवंन्ति दश्पेयों माधेक्रीणि च॥———[८] इयं वै रंजुता। असौ हरिणी। यद्रुक्मौ भवंतः। आभ्यामेवैनम्भ्यतः परिं गृह्णाति। वर्रुणस्य वा अंभिष्च्यमांन्स्यापंः। इन्द्रियं वीर्यं निरंघ्नन्। तथ्सुवर्ण्ष्ट्रं हिरंण्यमभवत्। यद्रुक्ममंन्तर्दधांति। इन्द्रियस्यं वीर्यस्यानिर्घाताय। शतमांनो भवति शतक्षरः। शतायुः पुरुषः शतेन्द्रियः। आयुंष्येवेन्द्रिये प्रतितिष्ठति। आयुर्वे हिरंण्यम्। आयुष्यां पुवैनंमभ्यतिं क्षरन्ति। तेजो वे हिरंण्यम्। तेज्रस्यां पुवैनंमभ्यतिं क्षरन्ति। वर्चो वे हिरंण्यम्। वर्चस्यां पुवैनंमभ्यतिं क्षरन्ति। वर्चो वे हिरंण्यम्। वर्चस्यां पुवैनंमभ्यतिं क्षरन्ति। वर्चो वे हिरंण्यम्। वर्चस्यां पुवैनंमभ्यतिं क्षरन्ति॥३४॥

श्रुतिष्ठितो वा एष इत्यांहुः। यो रांज्रसूयेंन यजंत इति। यदा वा एष एतेनं द्विरात्रेण यजंते। अर्थ प्रतिष्ठा। अर्थ संवथ्सरमाप्रोति। यावंन्ति संवथ्सरस्यांहोरात्राणि। तावंतीरेतस्यं स्तोत्रीयाः। अहोरात्रेष्वेव प्रति तिष्ठति। अग्रिष्टोमः पूर्वमहंर्भवति। अतिरात्र उत्तरम्॥३५॥ नानैवाहोरात्रयोः प्रति तिष्ठति। पौर्णमास्यां पूर्वमहंर्भवति। अमावास्यांयां पूर्वमहंर्भवति। अह्मावास्यांयां पूर्वमहंर्भवति। अह्मावास्यांयां पूर्वमहंर्भवति। उदृष्ट उत्तरम्। नानैव मासयोः प्रतितिष्ठति। अथो खलुं। ये एव समानपक्षे

पुंण्याहे स्यातांम्। तयोः कार्यं प्रतिष्ठित्ये॥३६॥
अपृश्व्यो द्विरात्र इत्यांहुः। द्वे ह्येते छन्दंसी। गायत्रं
च त्रेष्टुंभं च। जगंतीमन्तर्यन्ति। न तेन जगंती
कृतत्यांहुः। यदेनान्तृतीयसवने कुर्वन्तीतिं। यदा वा
पृषाऽहीनस्याहुर्भजंते। साह्रस्यं वा सवनम्। अथैव जगंती
कृता। अथं पश्व्यः। व्यंष्ट्रिवा पृष द्विरात्रः। य पृवं
विद्वान्द्विरात्रेण यजंते। व्यंवास्मां उच्छति। अथो तमं पृवापं
हते। अग्निष्टोममंन्तृत आ हंरति। अग्निः सर्वा देवताः।
देवतांस्वेव प्रतिं तिष्ठति॥३७॥

उत्तरं प्रतिष्ठित्यै पश्चयः सप्त चं॥————[१०] वर्रुणस्य जामि वा ईश्वर आंश्वेयमिन्द्रंस्य यित्रुष्वंग्निष्टोममुपं त्वेयं वै रंजुताऽप्रतिष्ठितो

वर्रणस्य यद्श्विभ्यां यत्रिषु तस्मादुद्वंतीः सप्तत्रिरंशत्॥३७॥

वर्रुणस्य प्रतितिष्ठति॥

दर्श॥१०॥

हरिः ओम्॥

॥इति श्रीकृष्णयजुर्वेदीयतैत्तिरीयब्राह्मणे प्रथमाष्टके अष्टमः प्रपाठकः समाप्तः॥

This PDF was downloaded from http://stotrasamhita.github.io.

GitHub: http://stotrasamhita.github.io | http://github.com/stotrasamhita

Credits: http://stotrasamhita.github.io/about/